

Algemene Rekenkamer

PERSOONLIJK
Minister van Economische Zaken en
Klimaat
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Lange Voorhout 8
Postbus 20015
2500 EA Den Haag
T 070-3424344
E voorlichting@rekenkamer.nl
W www.rekenkamer.nl

DATUM 6 oktober 2020

BETREFT voornemen tot oprichting Bonaire Brandstof Terminals BV; overleg op grond van artikel 4.7 Comptabiliteitswet 2016

Geachte heer Wiebes,

In uw brief van 7 september 2020, kenmerk DGBI-O/20213375, verzoekt u om overleg op grond van artikel 4.7 van de Comptabiliteitswet 2016 (CW 2016) over de voorgenomen oprichting van Bonaire Brandstof Terminals BV.

Het voornemen tot oprichting van Bonaire Brandstof Terminals BV vloeit voort uit problemen met de huidige brandstofopslag- en overslagvoorziening op Bonaire. U geeft aan dat het niet gelukt is de bouw en exploitatie van nieuwe brandstofopslagen aan de markt over te laten. Daarom is het kabinet voornemens om Bonaire Brandstof Terminals BV op te richten; deze organisatie zal de realisatie, het beheer, het onderhoud en de exploitatie van nieuwe brandstofopslag- en overslagvoorzieningen op Bonaire gaan verzorgen. De Staat zal 100%-aandeelhouder worden van de vennootschap.

Over het voornemen tot oprichting is op ambtelijk niveau op constructieve wijze overleg gevoerd met medewerkers van uw ministerie. Dit ambtelijk vooroverleg heeft geleid tot een aantal aanpassingen in de conceptstatuten. Wij hebben geen nadere opmerkingen bij de thans voorgestelde statuten van Bonaire Brandstof Terminals BV.

UW KENMERK

ONS KENMERK 20007130 R

BIJLAGEN

Wel lijkt het ons van belang dat u bij de aanbieding van de plannen aan het parlement duidelijkheid geeft over hoe het kabinet de betrokkenheid van het Rijk bij deze vennootschap ziet, vooral op langere termijn. We lichten dit hieronder toe.

Betrokkenheid op de langere termijn

Uit uw brief blijkt dat het kabinet met de oprichting van Bonaire Brandstof Terminals BV een oplossing wil realiseren voor de huidige problemen met de energie- en brandstofvoorziening op Bonaire. Door zelf een vennootschap op te richten die de brandstofopslag- en overslagvoorziening gaat realiseren en beheren, wil het kabinet de brandstofvoorziening op Bonaire structureel borgen.

Wat ons uit de stukken niet duidelijk wordt, is hoe het kabinet de betrokkenheid van het Rijk bij Bonaire Brandstof Terminals BV op de langere termijn voor zich ziet, zowel bestuurlijk als financieel. Met het oog op een zorgvuldige besluitvorming achten wij het van belang dat het parlement zich ook hierover een goed beeld kan vormen. Tegen deze achtergrond wijzen we op de sturing via het aandeelhouderschap en de financiële positie van Bonaire Brandstof Terminals BV.

Sturing via aandeelhouderschap

De minister van EZK zal via het uitoefenen van de aandeelhoudersbevoegdheden - zoals vastgelegd in het Burgerlijk Wetboek en de statuten van de vennootschap - invloed uitoefenen op Bonaire Brandstof Terminals BV, en daarmee op het borgen van de publieke belangen die met de vennootschap gemoeid zijn. Aangezien de Staat enig aandeelhouder wordt, heeft deze volledige invloed op alle te nemen besluiten in de Algemene Vergadering van aandeelhouders.

Wij hebben begrepen dat niet wordt uitgesloten dat in de toekomst een andere aandeelhouder toetreedt tot de BV; de statuten laten hiertoe ook ruimte. Het toetreden van één of meer andere aandeelhouders heeft gevolgen voor de invloed van de Staat binnen de vennootschap; aan andere aandeelhouders zal in principe ook stemrecht in de Algemene Vergadering toekomen, waardoor de Staat niet langer alleen bepaalt wat de Algemene Vergadering beslist. Mocht dit scenario aan de orde zijn, dan achten wij het van belang dat de minister de Staten-Generaal niet alleen over de (voorgenomen) verkoop van de aandelen informeert, maar ook expliciet aangeeft wat dit betekent voor de zeggenschap van de Staat in Bonaire Brandstof Terminals BV en hoeverre deze zeggenschap (nog) aansluit bij de invloed die de Staat - met het oog op het borgen van publieke belangen - ten aanzien van de vennootschap wil hebben.

U geeft aan dat bij de oprichting van de vennootschap de Staat eigen vermogen zal inbrengen; hiervoor is € 10,1 miljoen gereserveerd, ten laste van de EZK-begroting. In aanvulling hierop wordt beoogd vreemd vermogen aan te trekken, wat tot een startkapitaal van circa € 20 miljoen moet leiden.

Uit de toegezonden stukken blijkt dat het rendement van Bonaire Brandstof Terminals BV – zeker in de eerste jaren - naar verwachting laag zal zijn; zo is het rendement van de vennootschap waarschijnlijk net voldoende om de rentekosten voor vreemd vermogen te betalen. Ook is naar verwachting sprake van een laag rendement op eigen vermogen en een onzekere cashflow, hetgeen de financierbaarheid van Bonaire Brandstof Terminals BV lastig kan maken.

Gelet op het publieke belang dat met Bonaire Brandstof Terminals BV gemoeid is – namelijk structureel borgen van brandstofvoorziening op Bonaire – lijkt het ons van belang dat de minister het parlement helder informeert hoe hij vanuit zijn rol als aandeelhouder gaat sturen op een financieel gezonde onderneming en hoe én bij wie financiële risico's liggen, ook op langere termijn.

Taak en bevoegdheden Algemene Rekenkamer

De Nederlandse Staat wordt 100% aandeelhouder van Bonaire Brandstof Terminals BV. Na oprichting van de vennootschap is de Algemene Rekenkamer - zolang de Staat meer dan 50% van de aandelen houdt - bevoegd tot onderzoek ter plaatse op grond van artikelen 7.24 onder e en 7.35, tweede lid van de CW 2016. Deze bevoegdheid geldt ook bij eventuele (klein)dochterondernemingen waarin Bonaire Brandstof Terminals BV direct of indirect meer dan 50% van de aandelen houdt. De reikwijdte van het onderzoek van de Algemene Rekenkamer naar staatsdeelnemingen is vastgelegd in artikel 7.27 van de CW 2016.

Wij verzoeken u een afschrift van deze brief bij uw voornemen tot oprichting van de vennootschap mee te sturen aan de Staten-Generaal.

Algemene Rekenkamer

drs. A.P. (Arno) Visser,
president

C. (Cornelis) van der Werf,
secretaris